

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericicească — Apare în fiecare Sâmbătă

Criminalitatea crește

Ministerul justiției a publicat de curând, într'un volum de 185 pagini, o amănunțită dare de seamă despre activitatea judecătorească în anii 1931—1935. Presa a trecut repede peste acest important document statistic. N'a găsit în el, se vede, destul material de senzație. Pacat de această miopie. Fiindcă, în realitate, cifrele pomenite sunt mai mult decât senzaționale. Sunt deosebit de îngrijorătoare. Nu numai din punct de vedere a organizării judecătorești și a împărțirii dreptății — unghiul de vedere care interesează în primul rând ministerul justiției; — ci mai ales în ce privește sănătatea morală a țării. Pentru aceasta, în deosebi, numita statistică este un barometru și un certificat care trebuie să ne dea de gândit.

Beluăm, din acest punct de vedere, numai două constatări, pe care le desprinde însuși ministrul justiției. Întâia: sporește pe zi ce trece numărul proceselor. Luând de plecare anul 1926, avem în 1935 cu 300% mai multe procese la Curțile de apel și cu 164% la Tribunalele. Creștere impunătoare, nu glumă. Ea nu poate fi socotită numai ca o expresiune a simțului de dreptate ce animează poporul nostru, ci învederează mai mult spiritul procesiv care agită mulțimile. Adică: Românului îi place să se părăscă. Ceeace nu-i de loc reconfortant. Un organism colectiv în fierbere, în agitație, în febră continuă. Procesele înseamnă nu numai pierdere de vreme și de bani, ci mai ales valuri de ură și de dușmănie ce brăzdează fața sufletului național. Este lesne de înțeles primejdia publică pe care o reprezintă această pornire generală spre bara judecătorilor.

A doua constatare: Crește criminalitatea. Nu întâmplător și în chip variabil. O continuă și progresiv. Din an în an tot mai multe crime și delict. Dela 1.141.486 de acuzați și preveniți penali în 1931, avem 1.619.766 în 1935. Adică un spor de 42 la sută! Adevărat că numărul celor pedepsiți este relativ redus. Media anuală nu depășește 36 la sută a celor deferiți justiției. Aceasta însă nu poate constitui o mângâiere. Dimpotrivă, e un rău. Ea arată deoparte o prea mare indulgență în aplicarea pedepselor, iar de altă parte o prea mare larghețe în acordarea de amnistii (peste 20 la sută din total). Imprejurări care favorizează și încurajează criminalitatea.

Aceste două constatări dau de gândit ministrului justiției care va căuta să tragă pentru viitor învățămintele privitor la o mai bună organizare a judecătorilor și o aplicare mai severă a legilor și pedepselor. Aceaste e, firește, datoria lui. Se înțelege însă de sine că atâta nu e de ajuns. Fenomenul pe care îl denunță statistica criminalității crescânde este unul de interes general social. El nu se poate tămădui numai cu un singur leac. Oricât de draconice ar fi pedepsele ce se vor rosti pentru delict, nu se va stabili pri ele numai sănătatea sufletească a neamului. Ridicarea nivelului general al moralității este un ideal care nu se poate atinge decât printr'o muncă stăruitoare, concertată și concentrată a tuturor factorilor educativi din organismul colectiv. Biserica, de sigur, în locul prim. Ea este prin definiție doctorul sufletelor. Dar, în armonie cu ea trebuie să meargă școala. Auctoritatea și activitatea ei s'o susțină cu toată puterea presa întregă. Viața publică, în general, să se organizeze și să se direcționeze în conformitate cu poruncile moralei creștine.

Numai așa se va crea climatul prielnic virtuții. Numai așa se poate spera scderea criminalității și însănătoșirea sufletească a țării.

Umăr la umăr

Drum greu — Slăbiciuni de încunjurat — Lozinca biruinței noastre

(+). Fiecare întreagă respectă legea mai veche decât zidirea toată: Războiul e tatăl a toate câte se văd. Vrei să trăiești și să duci la îndeplinire celea ce se așteaptă dela tine? Caută să te războiești mereu cu răul culbărit în însași filința ta, precum și cu vrășmașii din afară ai năzuințelor tale drepte și sfinte.

În lupta aceasta cliptă de cliptă și ceas de ceas, până la suflarea din urmă, trebuie să fi călăuzit de normativele moralei lui Hristos — numai acela se încununează cari se luptă după lege, vorba apostolului — și să ții seama, nesmintit, și de împrejurarea că tu nu te războiești izolat, de unul singur, ci în cadrele unei oștiri, care-și are și ea legile ei. Cine uită acest amănunt, de capitală însemnătate, totuși, în cazul de față, acela șieși nu-și folosește, iar întregului din care face parte îl este spre sminteală și poticneală.

Biserica lui Hristos fiind cea mai ideală armată, evident că *spiritul de disciplină* aici e mai stăpânitor ca oriunde. Acest spirit a făcut-o biruitoare în mijlocul atâtor furtuni din trecut, și tot aceasta va fi tăria ei și pe viitor. Aiurea și la noi. Singură disciplina observată cu pleitate și strictețe crescândă, dela cel mai umil slujitor al Bisericii și până la cel de pe treptele cele mai înalte, poate duce la isbândă, pe singura cale a isbânzilor mari, rodnice și trainice: *coordonarea eforturilor*. Fără de această coordonare nici vorbă nu poate fi de organizație serioasă și de strădanii ce să însemne ceva deosebit. Faptul că dușmanii sporesc în paguba noastră nu dovedește chiar de fel că ei ar dispune de forțe mai alese, ci arată doar atâta că noi nu știm folosi ale noastre.

Pricinile acestei morbide stări de lucruri ce s'a vădit mereu a fi fatală pretutindeni unde nu s'a recurs din vreme, energic și cuminte, la metoda probată: sanatio in radice, se știe, sunt mai multe. Principalele rămân însă cele demascate de Msgr. Gouraud, ep. de Vannes:

1. *Nefericitul duh al neatârării*, care se știe ascunde sub o mulțime de forme. Îl întâlnești la bisericanul ce nu prea știe de auctoritatea rânduelilor liturgice, a dreptului canonic, ori a hotărârilor sinodale. Fără să respecte superiorii nemijlociți, trece peste capul lor, la mai mari. Și se plânge mereu credincioșilor mirenii de greutatea ce ar avea din partea ierarhiei, netrăgându-și pe seama că își sapă prin aceasta propria auctoritate la enoriașii cari îl ascultă repertoriul. Alții apoi bat acelaș drum fiindcă... ei se află într'o situație specială pentru care nimeni n'are înțelegerea necesară (afară de ei vezi bine). Asta când nu-l vorba de tipuri îngrijate de-un singur lucru: să afle ceva de obiectat împotriva unui ordin ca să

albă, de formă, titlu de eschivare dela executarea a ceea ce li-se impune.

2. *Boala individualismului*. Și sunt destul cari sufăr de boala aceasta ce-l face să activeze ca și când ei singuri ar fi pe lume. Nu se încred într'alții și preferă căile proprii îndrumărilor mai marilor. La prietenii nici nu se prea uită. Și cum nu (așa judecă dânsii): n'are fiecare dreptul să cugete cu capul propriu? Că singularizarea pe unii îi poate scandaliza, pe alții descuraja, puțin îi împoartă pe unii ca acesta. El își are brevetate de sine însuși tiparele sale pe cari le socoate indiscutabil superioare altor înghetări. De-un temperament exagerat de personal, el „nu calcă niciodată în urmele altora“, fiindcă numai aceea poate fi bun ce s'a zămislit în glagoria lui. Ignorant în ce privește lucrurile și psihologia omenească, se lasă înșelat de iluzia anumitor succese mărunțele, încurcând în aceeaș vreme multă lume și făcând pagube reale Bisericii care nici când n'a fost limanul extravaganților mărginiți și vanițoși. Și totdeauna primejdiși.

3. *Lipsa de lubre*. Mântuitorul a spus-o limpede: De pe aceasta vor cunoaște oamenii că sunteți ucenicii mei că vă veți iubi unul pe altul. Cei cari vreau însă cu orice preț să fie „originali“ și să „activeze“ cum îi tale capul, pe cutare tărâm ce-l socotesc și-l tratează ca pe o proprietate personală a lor, fără să se sinchisească prea mult de Biserica și dispozițiile ei în materie de organizații de tot felul, numai dovadă de dragoste față de alții nu dau. „Lucrători“ de aceștia pe cont propriu lasă să se întrevadă limpede că nu dragostea lui Hristos îi zorește, deoarece acea dragoste unește muncitorii și le coordonează stăruirile, — e tocmai contrariul „apostolului“ pe barbă proprie și fără ținerea în seamă a nevoilor întregului. Cât rău a făcut și face Bisericii desbinarea aceasta păcătoasă, reală în manifestările sale, deși nu mărturisită (asta ar mai trebui), numai Cel de sus ar putea s'o spună. Noi știm atât că Hristos a făgăduit ajutorul său celor pe cari îi va găsi uniți în numele său la rugăciune și (sigur că și) la muncă. Și simțim și pacostea neunirii la treabă.

Cum se ajunge uneori la asta, e secret public. Și e jalnic. Și că trebuie să fie puse la punct, de cel competenți și fără căutare la față, toate elementele ce zădărnicesc în sânul Bisericii noastre, în măsură mai mică ori mai mare, cooperarea eforturilor în vederea unor scopuri precise, limpede prinse de capete luminate, e mai presus de orice îndoială.

Vorba multă-i sărăcie. Vrășmașii noștri, (nu ne privește duhul care-l călăuzește, operează unitar și metodic. Puși în fața acestui

fapt, caută să înțelegem că-i vremea să luptăm și noi umăr la umăr, însufleșiți de același gând mare al isbânzii steagului lui Hristos, ascultând de aceleași comandamente și fiind strânsă legătura între toate unitățile, pe toate fronturile. Peste mici asperități inerente firii omenești, sufletul creștin, mai ales dacă are și harul preoției, se știe ridica și poate activa cu succes și folos. *Unul pentru toți și toți pentru unul*, indiferent că-s dela B'aj, Lugoj, Oradea, Iași, Galați ori Uzulchloi: aceasta-i lozincă întru care vom birui. Călcăria și separatismul, chiar sacru de l-am numi, tot blestem este. Ambițiile păcătoase trebuiesc aruncate în același adânc al disprețului, ca și autoritarismele jignitoare și tovarășele lor de slăbire și destrămare: ingerințele exagerate și pretențiile deplasate. — Ajută Domnul, căci vremea este!

Proiectul de organizare a Bisericii ortodoxe. Mitropolitul Bucovinei, I. P. S. Visarion Puiu, a prezentat Sf. Sinod un proiect pentru organizarea Bisericii ortodoxe din țară. În sensul acestui proiect Patriarhia Română va îndruma și controla întreaga operă de asistență și ocrotire socială din țară, în care scop, cu începere dela promulgarea legii de organizare, va trece la Patriarhie direcțiunea ocrotirilor sociale din ministerul sănătății și al ocrotirilor sociale, cu personalul și fondurile respective. Asemenea trec și toate azilurile, orfelinatele și instituțiile de caritate în filia, ori cari s'ar înființa.

Normele de salarizare pentru înalta ierarhie: patriarh, mitropoliți, episcopi, arhiepiscopii, vor fi salariile membrilor Curții de Casație; pentru preoți și diaconi cele ale corpului didactic de toate gradele, iar pentru personalul administrativ vor fi normele, clasele și gradele celorlalți funcționari publici de birou. Pentru cântăreții absolvenți de școli speciale e prevăzut să fie asimilați cu agenții sanitari sau de percepție și să aibă dreptul la 4 gradații. Ca organ de control e desenat protoiereul, — unul pe județ — ajutat de proestoși (unul de fiecare

plasă). Firește însă că cel dintâu atare organ de control e mitropolitul.

Patriarhia română va cuprinde următoarele mitropolii și episcopii: I. Patriarhia însăși, cu episcopii sufragani ai armatei și al Românilor de peste graniță; II. Mitropolia Ungro-Vlahiei cu arhiepiscopia Târgoviștei și episcopii: Argeș, Buzău, Râmnic, Craiova, Constanța, Brașov; III. Mitropolia Moldovei cu arhiepiscopia Iașilor și episcopii: Roman, Huși, Dunărea-de-jos; IV. Mitropolia Ardealului, cu arhiepiscopia Sibului și episcopii: Cluj, Oradea, Timișoara, Arad; V. Mitropolia Bucovinei, cu arhiepiscopia Cernăuți și episcopii Maramureș și Hotin și VI. Mitropolia Basarabiei cu arhiepiscopia Chișinăului și episcopia Cetatea Albă.

O necesitate imperioasă. La școlile comerciale și industriale din *Satu-Mare* a fost numit anul acesta, pentru orele de religie română unită, un profesor cu examen de capacitate. Numirea aceasta e cât se poate de binevenită. Nu-i însă de ajuns, căci e lucru pe jumătate, iar nouă ne trebuie lucru întreg: ne trebuie *catedră în regulă*, pentru religia română unită la școlile menționate. Temeiurile noastre sunt limpezi și solide. Și aieva:

În Satu-Mare, după o bine gândită și controlată dară de seamă din *Conștiința Română* (26, X, 38), se află trei școli secundare industriale și comerciale bugetare. Aceste școli au 254 elevi și eleve de religia română unită. Și mai sunt alte 50 eleve de-ale noastre la liceul comercial de fete extrabugetar tot din Satu-Mare. Așa stând lucrurile, evident că înființarea catedrei din chestie e neapărat de lipsă și nu mai admite nici o întârziere.

De prisos să stăruim asupra plusului ce înseamnă o catedră cu titularul său bine stabilit față de situația suplinitorului flotant, cu ore de religie după cum se nimerește. Și nădăduim că ceea ce acum e un desiderat prea îndreptățit, mâine va fi fapt împlinit.

De-ale Dir. Reformei Agrare

In atențiunea Dlui Ministru al Agriculturii

Drept epilog al ultimului scandal consumat la Direcțiunea Reformei Agrare din Ministerul Agriculturii și Domeniilor, opinia noastră publică a fost liniștită cu promisiunea, că se vor repara abuzurile ce s'au făcut acolo, pedepsindu-se vinovații. Incredători, că promisiunea nu va rămânea literă moartă, fiind să facem cunoscută o mare nedreptate, rugând pe cel în drept să cerceteze cazul și apoi să repare marea nedreptate ce ni-s'a făcut.

Iată de ce e vorba: În anul 1931 parohia greco-catolică din *Mercurea Ntraului* (jud. Mureș) a fost împroprietărită în mod definitiv cu terenul ce i-se cădea.

Hotărârea de împroprietărire rămasă definitivă a fost trecută și în cartea funduară. De atunci biserica și slujitorii ei au folosit pământul neconturbăți de nimenea. Săptămâna mare de Paștile acestui an ne-a turburat liniștea. On. Minister al Agriculturii, Direcțiunea Reformei Agrare, cu ordinul Nr. 90347 din 7 Aprilie 1938, dispune ca din pământul dat preotului să se dea școlii 5 jug. (asta poate pentru motivul, ca să cultive și să contribuie la armonia „dintre cei doi factori ai satelor”). — Credeam că e o glumă de 1 Aprilie, plasată cam târziu. Dar nu; scurt și fără de nici o zăbavă, agronomul regional, înarmat cu acest ordin, iașă pe teren, face pe inginerul operator și desmembrează cele 5 jug.

Până să ne desmetecim din uluială, biserica a fost deposedată.

Își poate închipui ori cine câtă „bucurie” a cauzat credincioșilor faptul acesta chiar în preajma sf. Paști.

Firește: Mitropolia face intimplinare la Minister. Arată cu acte autentice, că biserica a fost împroprietărită cu sentință judecătorească rămasă definitivă; și că s'a trecut în cartea funduară; că parohia a avut drept la acest pământ conform legii Agrare, și deci Ministerul nu mai poate dispune asupra lui. Drept cot-

Foiața „Unirii”

Roma și Români

2. de Barbu Theodorescu

Chiar și acei cărturari formați sufletește de cultura franceză, aveau săpat adânc în sufletul lor cultul Romei. De o parte și de alta a Carpaților, Roma e în mijlocul luptei naționale românești.

Astfel, după cum a arătat profesorul Al. Marcu, cunoscătorul atât de priceput al culturii italiene, *Giuseppe Mazzini* a fost un puternic susținător al cauzei noastre naționale. Și, spre dovadă, iată câteva rânduri dintr'un manifest al lui Mazzini, adresat Românilor:

„Români,

Sunteți din ginta celor care nu mai pier, — d'una stirpe che non può perire. — Numele ce-l aveți dela părinții voștri, limba, tradițiile, tendințele, totul v'aduce aminte că sunteți din Populul acela carele, acum și douăzeci de secole, însemna lumea cu lucrări uriașe pe calea cea mare a civilizației Europene. Astăzi Populul acela trăiește iarăși, și voi asemenea trebuie să trăiți, căci și voi aveți o misiune în Europa, a căreia conștiință instinctivă niciodată nu s'a șters din inima voastră... Sunteți avangardia gintei latine... Conștiința misiunii voastre vă constituie și vă chează la naționalitate. Dezvoltați-o cu credință și nepregetare; suferiți, luptați, combateți pentru dânsa. Este datoria voastră către

omenire: este dreptul vostru înaintea națiilor ce o compun. Naționalitatea este libertatea Populilor. Naționalitatea nu este ura, neîncrederea sau gelozia; nu este simțământul de răutate, de vrășmășie și de egoism, carele făcea pe un popl, în timpii trecuți, să numească barbari pe toți cei ce trăiau decindea de hotarele sale... Naționalitatea Populilor este simțământul spontan, instinctiv, a unei datorii speciale a împlini, a unui ce a-l face în toată libertatea, pe temeiul oare cărora îndemnuri ce are o adunare de oameni, ce sunt în aceleași condiții de pământ, care vorbesc aceeași limbă, și sunt botezați cu aceleași tradiții... Români, frații noștri, nu uitați niciodată aceste principii. Căci sunteți împrejurați de vrăjmași ascunși, care se slujesc de cuvintele cele sfinte a existenței noastre viitoare, ca să poată stinge și mai bine prețul și ideea ei. Țarul zice că va este protector; vă vorbește de neatarnare și de naționalitate; împingeți-l fără îndoială; căci țarul este minciună vie și întreagă”.

După evenimentele din 1848 a urmat Unirea Principatelor. Acest act istoric a avut un mare ecou în Italia.

O recentă lucrare a profesorului italian, *Gino Lupi*, *Il Principato di Alessandro I Cuza nella stampa milanese dell'epoca*, aduce numai o parte din ecoul de simpatie al Italianilor. Aici e locul să amintim și sprijinul cel mare pe care l-a dat *Camillo Cavour* unirii Principatelor românești.

În acest timp, în Ardeal se căuta de către Unguri ca Români să fie desnaționalizați. Încă

din 1793 se înaintă împăratului Leopold al II-lea, o cerere cu dorințele Ardelenilor. Este faimosul *supplex libellus*. Se arăta că Români sunt cei mai vechi locuitori ai Transilvaniei, încă din timpul lui Traian. Ca ei formează și azi majoritatea acestei provincii. De aceea ei doresc să se bucure cel puțin de o egalitate în drepturi cu ceilalți locuitori din Ardeal.

Ruga lor a fost zadarnică. Dar lupta lor pentru a cuceri aceste drepturi nu a încetat o clipă. Dela Roma venea prin cărturarii lor imboldul de luptă, de rezistență, cât și lumina culturii latine. Dintre ei se ridicau oameni de seamă pe tărâmul culturii. Luptători pe câmpul deschis, ca Horia, Cloșca și Crișan, ca Avram Iancu, își sacrificau viața pentru această cauză sfântă. Dela 1793 trecuseră o sută de ani. Ungurii veneau din nou cu tendința de a înghiți pe Ardeleni.

Prin școală și prin biserică se spera să desnaționalizeze elementul românesc de dincolo de Carpați. Printr'un ultim efort, Români se strâng și merg în toate părțile pentru a cere dreptate cauzei lor. Această nouă forță de luptă în contra desnaționalizării, le venea în parte din Roma. Ion Slavici spunea, venind din Italia, că aduce cu sine de acolo „dorința de înălțare și deprinderea de a privi mereu în sus”.

Din această deprindere latină reînviată de flacăra nestinsă a Romei, Ardelenii se opun maghiarizării. Ungurii, din lăcomia fără margini ce-i orbise, cu forțe brutale pornite direct la Atila, lovesc cu ură și cruzime în Ardeleni. Temnițele sunt umplute cu Români. Schinguirii și

secință: să se revină asupra ordinului dat, acel ordin fiind abuziv.

Urmează o tăcere de 2 luni. După 2 luni On. Minister răspunde intervenției justificându-și ordinul cu faptul că parohia are mai mult pământ decât prevede Legea.

Din nou fuga pe la toate instanțele. Judecătoria competentă, cu certificatul No. 1271—1939 dovedește, că parohia nu are nici terenul prevăzut de lege, necum să alba mai mult. Certificatul se trimite Ministerului, de astă dată cu ferma convingere, că va reveni asupra ordinului dat. — Credeți că o face? Nul — Doar din ultimele fraude descoperite la Direcțiunea Reformei Agrare se vede cât de conștiincios au lucrat unii domni dela acea direcție!

Cu hârtia Nr. 240658 din 21 IX—938, cântă cântarea primă: Parohia are mai mult teren. Cum se poate să mintă Parohia, Mitropolia și Judecătoria? Să vedeți filosofie! Ca să cadă în picloare, trage sub aceeași căciulă și alte biserici și apoi face o simplă adunare și lasă mai mult.

Acum mai recent a trebuit ca printr'un nou certificat să se facă dovadă că A nu e tot una cu B, și deci când Ministerul face socoteala, „ultă“ că acolo e vorba de 3 biserici independente și nu de una singură, și în consecință ordihul dat se întemeiază pe informații greșite.

Să sperăm că de data această ni se va face dreptate, respective se va repara marea nedreptate ce ni s'a făcut. Mai ales că am auzit că s'a făcut „curățenie mare“ la Direcțiunea Reformei Agrare!

Și nici că se poate altfel. Caci doară Legea Agrară n'a fost scoasă din vigoare. Din contră, se întărește și mai mult prin noua Constituție unde, în art. 98, se spune: „Toate pământurile expropriate și distribuite în baza legii pentru reforma agrară... sunt respectate ca drepturi câștigate“.

Creдем, că Dl. Ministru Ionescu-Șișești nu știe de celea ce scriem aici, și nu ne putem închipui ca Dsa să nesocotească constituția. De aceea o luăm pe sigur, că acum, pus în cunoștință de cauză, va dispune anularea ordi-

pedepse în bani ating pe toți luptătorii ardeleni. Copiii sunt obligați să învețe ungurește. Tricolorul e sfâșiat și dat jos de pe case. Femeile sunt maltratate spre a nu mai sprijinii pe soții lor revoluționari. (Sfârșit)

Indulgențe orientale

— Răspuns preotului Ghia-Craiova —

de Preot Dr. Ioan Stanciu

Celce nu are adevărul, contra căruia luptă cu ură și înverșunare, ușor se scapă de celce și-l arată, spunându-i scurt și categoric: „Cu Sfinția-ta nu stau de vorbă!“, cu cari cuvinte m'ai cinstit, Părinte Ghia, în sala de conferințe a Liceului militar. Dacă cu urechile nu ai voit să asculți în fața altor persoane culte, poți, cel puțin, să citești. Căci eu în nici un mod nu pot să-ți rămân dator, deoarece servesc adevărului. Iar lecția care ai ținut-o despre indulgențe, a fost în contra adevărului și către ceice nu pot controla adevărul, de care Sfinția-tă fugi. Iar când vezi că ești dovedit de neadevăr, singurul mijloc ce-ți mai rămâne, e să strigi că popa unit e periculos și trebuie evitat.

Sfinția-ta înveți, cecece învață:

1. Pr. Dr. Ioan Mihalcescu în Manualul de Teologie dogmatică, ed. București 1920, p. 236: „Invațătura despre indulgențe este o inovațiune, de care s'a abuzat și se abuzează mult în lumea păpistașă. Se știe că traficului cu indulgențele se datorește începerea reformei lui Luther“.

nului abuziv și va repara cecece a stricat Direcțiunea R. A. Asta pentru liniștirea credincioșilor și apoi și pentru a feri Ministerul de un proces în confenciosul administrativ.

Vrea On. Minister să înzestreze școala de Stat cu pământ? Bine, noi nu suntem împotriva. Dar să nu să ia a parohiei. Are alte terene, Dacă nu le știe, noi le indicăm.

Și dacă s'au împroprietărit parohiile sărace cu vre-obucată de pământ cerem, ca acelea să fie definitiv date. Și să se respecte legea.

Parohia Mercurea-Nirajului, e o parohie nou înființată, cu caracter național-misionar și e situată în centrul văii înstreinate a Nirajului. — Chiar acest cuib românesc abia înfiripat vrea Ministerul să-l distrugă? Ar fi păcat. Păcat de nelertat.

Pr. Ioan Oltean

Frații noștri din Seculme. Sub acest titlu, d. prof. Ion Hurdubeștu scrie în *Universul* din 27 Oct. c., un articol menit să furnizeze „sugestii pentru forurile bisericesti“. După o lungușoară excursie istorică autorul, revenind la Seculme și la mizeriile noastre naționale de acolo, notează și următoarele constatări ce trebuie să dele de gândit:

„Pe lângă faptul că aci eram la număr și mai puțin decât seculi, din nenorocire mai eram și desbinați în două biserici.

Românii rarificați, sărăciți și separați în ortodocși și gr. catolici, nu puteau și nu aveau voie să-și ridice decât umile bisericuțe de lemn la margine de sat. Uneori nu le aveau deloc.

[...] Exemple de acelea unde forța românismului e stânjenită în realizări din cauza desbinării confesionale sunt din păcate multe: așa la *Vefa* unde la 265 ortodocși sunt 35 gr. catolici, la *Unghent*, unde la 1000 gr. catolici vreo 50 de ortodocși noi. În toate cazurile minoritățile acestea confesionale n'au biserică, căci sunt filii...

Sunt din nenorocire sate cu parohii vechi și preoți statornici în care frații noștri ortodocși sau greco-catolici vorbesc și azi în familie ungurește, cum e în Sâncraul de-Mureș

2. P. Dr. P. Barbu în *Istorie de bisericesti*, la p. 37: „Papii dau pe bani sau pentru servicii (țidule) de iertarea păcatelor (indulgențe)“.

Răspundem:

1. Începerea reformei lui Luther se datorește nu indulgențelor, ci lipsei de voință a lui Luther de a continua viața călugărească, pentru care motiv s'a înhăit cu călugărița Ecaterina Bora din Ordul Cisterciencelor din Nimtschen, întemeind religia lui luterană în care toate i-au fost permise.

2. *Indulgența catolică* se definește: „iertarea pedepsei temporale datorită pentru păcatele iertate deja, validă în fața lui Dumnezeu, prin aplicarea tezaurului Bisericii, făcută de Capul Bisericii, afară de sacramentul Penitenței“, (vezi orice dogmatică catolică).

3. *Indulgența orientală* este: „iertarea păcatelor“ (vezi indulgențele orientale).

4. Dacă se iartă pedeapsa temporală întreagă, indulgența se numește totală ori plennară; dacă se iartă numai o parte, se cheamă parțială. Indulgența de 100 zile nu însemnează că se rămâne cu 100 zile mai puțin în purgator, ci că se iartă 100 zile din pedeapsa publică ce ar fi trebuit să facă cineva în primele veacuri.

5. Dogma despre indulgențe se bazează pe următoarele patru adevăruri: a) După iertarea păcatelor și a pedepsei vecinice, mai rămâne pedeapsa temporală, care trebuie să o sufere omul, ori în viața aceasta, ori în purgator; b) Isus Hristos, Precurata Fecioară Maria, Sfinții și Martirii au mari merite prisositoare,

sau în Coronca, două sate în imediata apropiere a Târgu-Mureșului.

Cavalerii teutonii, aduși în ținutul Bârsei, în 15 ani au încreștinat și catolicizat pe Cumani, iar noi în statul nostru românesc cu preoți și învățători și sute de intelectuali în Tg.-Mureș, cari se sapă între ei, n'am putut în 20 de ani să reromânizăm două sate.

Se impune cel puțin acuma, în ceasul al 11-lea, ca să stăvilim procesul de maghiarizare, care continuă să facă ravagii mai ales prin căsătoriile mixte și trecerea alor noștri la religia reformată.

Pentru binele neamului românesc cele două biserici românești trebuie să-și dea mâna. S'au întâlnit în Apus dușmanii seculari; de ce să nu convină și cei 2 frați și înalți chiriarhi ardeleni? În felul acesta s'ar putea delimita zonele de influență în seculme și cel puțin într'o parohie ar putea ușor mări și întări confesiunea soră mai numeroasă. Dacă s'ar mai trimite și misionarii naționaliști, am mai putea spera la o îndreptare, altfel, continuând a ne dușmăni, nu vom avea decât de pierdut și unii și alții.“

Așa d. prof. I. Hurdubeștu. Firește că suntem de acord în ce privește readucerea la la sânul neamului a blefilor frați înstrănați. Și credem că dacă și în cealaltă strană ar fi bunăvoința și înțelegerea care-i la noi, s'ar putea munci umăr la umăr în vederea aceluiași scop, chiar și fără călcarea pe conștiință cu trecerea contabilicească a celor mai puțin numerice, în tabăra celor mai mulți. Aci, apoi, ar avea de ajutat lola și efectiv bănește și Statul, în mâinile lui fiind resursele materiale, cari își au și ele rostul și greutatea, cumpănitoare și ea.

Misiuni populare. În zilele de 15—17

Octombrie c., s'au ținut sfinte misiuni populare în *Petelea*. Vestitor al cuvântului mântuirii a fost pâr. Dr. Ioan Suciu dela Blaj. S'au înregistrat 220 apropieri de SS. Taine în parohia păstorită de pâr. Branea.

cari formează tezaurul Bisericii, ce se poate aplica altor suflete, lipsite; c) existând împărțirea sfinților, unii membri ai Bisericii pot ajuta pe ceilalți; d) Biserica prin capul ei dispune de tezaurul compus din meritele prisositoare și poate ajuta din el sufletele celor vii și celor morți, în cele trebuincioase la mântuire.

6. Papa, Capul Bisericii, are dreptul și puterea să dea indulgențe, cecece dovedim din sfânta scriptură. Isus a zis către sfântul Petru, Căpetenia Apostolilor și primul Papă: „Ție îți voi da cheile împărăției cerurilor, și orice vei lega pe pământ, va fi legat și în ceruri și orice vei deslega pe pământ, va fi deslegat și în ceruri“ (vezi Matei 16, 19). Deci Urmașii sfântului Petru pot deslega orice legături cari împiedecă pe credincioși dela mântuire.

7. Învățătura despre indulgențe nu este inovațiune. Ea este în sfânta scriptură, (vezi I Cor. 5, 1—5: excomunicarea incestuosului din Corint și II Cor. 2 5—11: iertarea lui, fiindcă s'a căit și s'a rugat să fie reprimat în biserică).

In sec. II—VII darea indulgențelor apare sub forma iertării parțiale din penitența publică, cerută de martirii ori de credincioșii buni, în favorul celor pedepsiți, despre cari poți vedea can. 12 al conc. Nicea, 325.

In sec. VII—XI darea indulgențelor apare sub forma schimbării penitenței publice în: vizitarea bisericilor și pelerinaje la locurile sfinte.

Din sec. XI darea indulgențelor apare sub forma iertării parțiale ori totală a pedepsei temporale în schimbul unei opere determinate de biserică.

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri și schimbări în sânul clerului eparhial: **Păr. Gregorlu Friciu** din Moșiș, a fost numit profesor de religie la școala normală de învățători din Blaj; **păr. Dumitru Poptămaș** din Nima-Răciu, la Moșiș; **păr. Traian Ștefan** din Poiana Aiudului la Teiuș II; **păr. Ioan Barna** din Găbud la Cucerde; **păr. Iacob Boca** din Posmuș la Șopteriu; **păr. Cornel Hațegan** din Geoagiu de sus la Hosman; **păr. Emil Roșca** din Gălăuș la Țagu, iar **păr. Iosif Blașiu** nou-hirotonit a fost numit la Teleacu.

Sfințiri de biserici. În sobor de preoți mulți și în asistențe de mii de credincioși, **Psf. Iuliu**, al Clujului a consacrat mai nou două biserici: cea din comuna minieră *Ocna-Dejului* și cea din comuna de graniță *Sebișu* (Năsăud). În amândouă locurile înaltul ierarh a rostit înălțătoare cuvântări de învățură creștină multimilor ce l-au primit cu însuflețire de nedescris.

Ne-a părăsit un suflet bun: **pr. Petru Cristea** din Blaj. Il cunoaște toată preoțimea Arhidiecezei și toți clericii eparhiilor de Lugoj și Maramureș cari au fost leviți ai Seminarului Bunevestiri din Blaj în răstimpul celor din urmă 12 ani. Căci de-atăta vreme a fost răposatul (mort în zorii zilei de 31 Octomvrie c.), vicerector seminarial, după ce alți trei ani fusese econom la internatul „Vancean” de băeți. Hirotonit acum 8 ani, adormitul în Domnul se stinge la vârsta de 38 de ani, lăsând amintirea preotului iubitor de slujbele Bisericii și gata oricând s'asculte spovedaniile celor mici și umili; a prietenului sincer și a omului modest, tăcut, răbdător, resemnat și cheltuindu-și, la daterie, forțele cu cari l-a înzestrat Domnul. — În veci pomenirea lui!

Episcop ortodox al Maramureșului. Colegiul electoral al Bisericii Ortodoxe Române a ales de episcop al Maramureșului pe **Psf. Dr. Vasile Stan** dela Sibiu. Noul episcop rezidențial s'a născut la Sôhodol în 1875; a ter-

8. A spune că biserica catolică a traficată cu indulgențele, este o mare insultă, pentru că câștigarea indulgențelor e legată în primul loc de mărturisirea păcatelor și de cuminecare, pentru cari nu se plătește nimic preotului catolic, apoi de rugăciuni, de vizitarea bisericilor, de post, de fapte bune și numai în locul ultim de elemozină. În 1514 Papa Leon X a reînnoit indulgențele date de Papa Iuliu II condiționându-le de: mărturisire, cuminecare și contribuție benevolă pentru zidirea bisericii sfântului Petru din Roma, biserica tuturor creștinilor. În Germania publicarea indulgențelor a fost încredințată ordului sfântului Dominic, în frunte cu Tetzl. Aceasta a fost ocazia oportună, nu însă cauza, ca Luther să se ridice în contra bisericii, ascuzându-și păcatul. El s'a supărat că predicarea indulgențelor a fost dată domenicanilor, nu augustinianilor, dintre cari el făcea parte. Nici nu a negat valoarea indulgențelor. Disputele lui contra indulgențelor au fost mantaua fariseismului lui începând cu anul 1511, făcând pe cinstitul ca să-și tragă aderenți la religia lui luterană. În 1519 Tetzl era pe patul de moarte și avea remușcări, cugetând că ar fi vinovat de reforma luterană. Luther însă i-a scris să fie liniștit, căci el ar fi început reforma și fără publicarea indulgențelor, (vezi *Dr. Wetze* — *Seidemann*, *Luthers Briefwechsel*, VI. 18).

(Va urma)

minat liceul la Beiuș, teologia la Sibiu, filosofia la Budapesta, unde a luat doctoratul cu teza „Elementele ungurești în limba Moșilor”. A dezvoltat frumoasă activitate școlară și cu scrisul. Om cumpănit și pașnic, e de crezut că va isbuti să impună acest spirit și celor de sub cărma păstoricească a Psf. Sale. — Să ajute Dumnezeu!

Locale. Marția viitoare, de prasniciul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, va *predica* în catedrală **păr. Gh. Danilă**, canonic mitropolitan, iar Dumineca ce urmează va *predica* **păr. Dr. Gavril Pop**, profesor de teologie.

Teatru religios în Capitală. Gazetele ne aduc o veste pe care o înregistrăm cu multă bucurie. S'a înființat, adevărat, un „Teatru Religios”, care va funcționa în sala „Liedertafel” din București (str. Academiei 20). — Comitetul de conducere este compus din o seamă de fruntași, a căror nume este deplină garanție pentru izbânda întreprinderii. Iată-i: P. S. S. Irineu Mihălcescu vicarul Patriarhiei; N. Davidescu secretar general la culte și arte; **Păr. Toma Chiricuță** parohul bisericii Zlătari; **Alice Voinescu** prof. la Academia de artă dramatică; **I. Săghinian** director de scenă la Teatrul Național și **I. Frumușani** artist. În program figurează deocamdată piesele următoare: „Poliect” de **Cornelle**; „Isus” de **N. Iorga**; „Ioan Botezătorul” de **Suderman**; „Martira” de **Richepin**; „Iuda” de **G. Ciprian**; „Sora Beatrice” de **Maeterlinck**; „Drumul Crucii” de **I. Frumușani**; „Trei Misteri” de **Ștefan Nenițescu**. — Prețurile de intrare vor fi foarte modeste și în fiecare săptămână se vor da trei matineuri gratuite pentru studenți, elevi și muncitori. — Instituția se bucură de întregul sprijin al ministerului cultelor și artelor. — Ii dorim viață lungă și succes deplin, fiindcă, bine condus, acest teatru va fi o adevărată binefacere națională.

Episcop demisionat. După știri recente de gazete **Psf. Poliecarp Morușca**, episcopul românilor ortodocși din America de Nord, și-a dat demisia din înalta-i slujbă. Motivele se spune că ar fi de natură sanitară. — **Psf. Sa** se și află deja în drum spre țară.

Impotriva vorbei păcătoase. Ministrul de interne al guvernului Franco (Spania naționalistă) a dat ordin sever tuturor autorităților în subordine să pedepsească aspru orice înjurătură ori vorbă imorală. Sunt pasibili de pedeapsă și ceice iau în bătaie de joc numele Preacuratei ori al sfinților. Asemenea sunt urmările și scrierile ce atacă Biserica și morala creștină și s'a poruncit ca din vitrinele librăriilor și din chioscuri să dispară imediat orice tipăritură ce jignește cumva bunele moravuri.

Un muritor cum nu prea mai sunt. Și nici că au mai fost mulți. L-a chemat **Mihail Toletos**. A fost călugăr în Muntele Athos și a murit nu de mult în vârstă de 82 de ani, fără să fie văzut vreodată față de femeie dela anii priceperii încoace. Lucrul s'a întâmplat așa: Mamă-sa a murit chiar în nașterea sa și pe el l-au dus în mănăstire încă de sugaci. Se știe însă că în republica monahală a Muntelui Athos picior de femeie nu se pune și nici viețuitoare de genul feminin n'au intrare, iar monahul **Mihail** niciodată n'a ieșit în lumea cea deșartă. Așa se face că a trăit 82 de ani și a fost înmormântat în 20 Sept. c. fără să fie văzut femeie, tren, avion, telefon ori film.

Tarismul și unirea bisericilor. Se știe că, în general, țării vechi Rusii s'au complăcut în rolul lor de stăpâni supremi ai bisericii pravoslavnice din imensa împărăție și teama lor de a nu pierde ceva din această putere a fost una din principalele pricini care au zădărnicit orice încercare de reunire a bisericii ortodoxe cu Roma. A fost însă și câte o excep-

ție. În numărul său de Septemvrie, „Catholica Unio” din Freiburgurgul Elveției scoate în evidență una, Publică, anume, o scrisoare de curând aflată a contelui **Alexandru Michaud de Beuretourt**, care fusese prieten și om de încredere al țarului **Alexandru I** (1801—1825). La zece ani după moartea acestuia, contele scria urmașului lui, țarului **Nicolae I**, aducându-i aminte că înaintașul său, **Alexandru I**, luase hotărârea de a reuni biserica ortodoxă cu Roma. În acest scop, el încredințase pe chiar contele **Michaud** să meargă la Roma și să ceară dela **Papa Leo XII** trimiterea în Rusia a unui călugăr învățat, cu care să se pună la punct amănuntele unirii. **Papa** a și aflat persoana potrivită. Dar moartea neașteptată a țarului a zădărnicit proiectul atât de promițător. Țarul **Nicolae I** a fost, se știe, dușman al unirii și prigonitor aspru al catolicilor din împărăția sa.

Danii marinimoase. Pentru biserica noastră din *Broșteni* a mai binevoit a dăru: **Tractul** protopopesc al **Tg. Mureșului**: 1000 Lei; **Tractul** protop. al **Mediașului**: 420 Lei; **d. Teodor Pănăzeanu**, inv. dir. pensionar, din **Sâncel**: 200 Lei. **d. Dr. Traian Denghel**, primpretor, **Aghireș**: 100 Lei; **păr. Grigore Tecșu**, **Blaj**: 100 Lei; **păr. Vasile Hopârteanu**, protopop, **Gădălin**: 100 Lei; **păr. I. Mărginean**, **Bia**: 50 Lei și **păr. I. Vultur**, profesor, **Blaj**: 50 Lei. Total: 2020 Lei. — Pentru cari danii Curatorul bisericesc al nostru din *Broșteni* ține să exprime și pe această cale cele mai simțite mulțumite marinimoșilor donatori.

† **Petru Tohătan**, preot în *Vetiș*, a trecut la cele veșnice în 24 Octomvrie c., în vârstă de abia 27 ani și fiind numai în anul al treilea a preoției sale cinstite.

Telefonul „Unirii”

B. Poienile Glodului. Confirmăm primirea abonamentului pe ultimii patru ani.
Oficiul parohial Sărata. Am primit abonamentul pe anii 1934—1937.
S. Cîlna Mare. Am primit 800 Lei. Achitat până la 31. XII 1937.
Oficiul parohial Suciu de sus. Am primit abonamentul pe ultimii doi ani.
B. Becean. Am primit suma trimisă. Achitat până la 31. XII 1936.
R. Boju. Abonamentul e achitat până la 30. VI 1935.
B. Baia-Mare. Am primit 400 Lei în contul abonamentului pe 1936 și 1937.
S. Oradea. Am primit 600 Lei, abonament pe 1935—1937.
Oficiul parohial Belotiniș. Am primit abonamentul pe anul curent, care s'a contat conform dorinței Dvoastre.
V. Aind. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

